

עין משפט
נר מצוה
גז א מיי פ"ד מהל'
מוכח הל' ד קמנ שני
ה עוש"ע א"ח ט"ז תרע"א
סעף ג:
גז ב מיי ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז
סעף ד:
גז ג ד מיי פ"ד מהל'
מוכח הל' ד ט"ז ט"ז
א"ח ט"ז רב ט"ז ג ו"ט
ל"ז סעף ה ו"ט תרע"א:
גז ה סעף ו"ט מהל' שבת
הל' א' סמנ לאון סה
ט"ז ט"ז א"ח ט"ז רב ט"ז סעף
א ב:
גז ו מיי פ"ד מהל'
מוכח הל' ה ט"ז ט"ז
א"ח ט"ז סעף ד:
גז ז מיי פ"ד מהל'
תמונת הלכה א ב:

הדר
פשוטה נר הנוכה עדיף משום פרסומי ניסא. ונראה
לרשב"א כשחל ר"ח טבת להיות בשבת שיש להפטיר בנרות
דזכריה"ה משום פרסומי ניסא ולא צהשמים כסא"י שהיא הפטרת ר"ח
ועוד כיון שהמפטיר קורא בשל מנוכה יש לו להפטיר מענין שקרא
ומה שמקדימים לקרות בשל ר"ח
משום דצקריאת התורה כיון דמנאי
למיטעזד תרוייהו מדיר ופרסומי ניסא
עבדינן תרוייהו ומדיר קודם אצל
פירא ללא אפשר למטעז תרוייהו
כסא"י ניסא עדיף ומטעז דצקריאת
התורה אין כל כך פרסומי ניסא
שאינו מוכיר בה נרות כמו צהשפורה
ועוד נראה לרשב"א דעל כן הקדימו
של ר"ח כדי שהמפטיר יקרא בשל
מנוכה ויפטיר בנרות דזכריה"ה:

ה"ג הוא דהווי גריג"ל בשרגא. פי'
הבעול והאשה לכן אמר מרי
גברי רבנן נפקי מהכא ולקמן אמר
מוזא דהווי רבינא האשה לבה לכן
קאמר דנפיק חד גברא רבא צוכותה:
רבי נשא דרב שייבי. אומר ר"ח
דכזר נפטר אציו לכן קאמר
צהאי לישנא דאי מחיים הוה ליה
למימר דזי אצוה ואומר ר"ח צנס
רבינו שמואל כששכחצוה תוכסה א
אזי הכלה מחיים כותבין דהנעלת
ליה מצי אצוה ואס כזר מת כותבין
דהנעלת ליה מצי נשא ולרשב"א נרא'
דאפי' מחיים אשכחן דקאמר זי נשא
צפרק מי שהשחך (לקמן דף קט).
לוי צריה דרז הונא צר חיילא אשכחיה
לגבולא דזי נשא דקבציל וספי לתוריה
עטש ציה אחא אצוה אשכחיה כו'
ויכול לכמוז צכמזוה כאשר יראה"ו:

גזרה יו"ט אצו שבת. וא"ת צכל
צמנסי שאין מדליקין צהן
צצנת נגזור יו"ט אצו צנת צצנת
תנן אין מדליקין צמנן שריפה ציו"ט
משמע דצשאר צמנסי מדליקין וי"ל
דצשאר צמנסי דכיון דאין נמשכין
אחר הפתילה כי שרי ציו"ט לא אחי
למישרי צצנת דפשיטא הוה דאכא
למיגור צהן צמנא יטה אצל צמנ
שריפה אי שרי ציו"ט איכא למטעי
ואחי למשרי צצנת כיון דנמשך אחר
הפתילה לפי שאינו פשוט לעולם
דטעמא דמתוך צמנא עליו לצורפו
גזרה צמנא יטה הקשה ה"ר אליעזר
דכא מפרש רבה דטעמא גזרה יו"ט
אצו צנת ולקמן (דף ד): מפיק
מקרא דהו"ל לצדו והשיב לו רבינו
שמואל דע"כ לקמן הוי רצא שהוא
אחר אצו והכא רצא ששרי משעז הו'
אזי תלמודו וגם פליג עליה רז
חסדא צצרו אך קשה מאי פריך הכא
אזי אלא מעתה ציו"ט לישתרי והו'
גופיה מפיק לקמן דאין מדליקין
צמנן שריפה"ה מעולת צנת צצנתו
ונראה לפרש דאזי ורצא לקמן לא
קיימי אמאי דקאמר מ"ט אין מדליקין
לפי שאין שורפין קדשים ציו"ט ולית

לפי שהיא הפטרת ר"ח ועוד כיון שהמפטיר קורא בשל מנוכה יש לו להפטיר מענין שקרא וממה שמקדימים לקרות בשל ר"ח משום דצקריאת התורה כיון דמנאי למיטעזד תרוייהו מדיר ופרסומי ניסא עבדינן תרוייהו ומדיר קודם אצל פירא ללא אפשר למטעז תרוייהו כסא"י ניסא עדיף ומטעז דצקריאת התורה אין כל כך פרסומי ניסא שאינו מוכיר בה נרות כמו צהשפורה ועוד נראה לרשב"א דעל כן הקדימו של ר"ח כדי שהמפטיר יקרא בשל מנוכה ויפטיר בנרות דזכריה"ה:

ה"ג הוא דהווי גריג"ל בשרגא. פי' הבעול והאשה לכן אמר מרי גברי רבנן נפקי מהכא ולקמן אמר מוזא דהווי רבינא האשה לבה לכן קאמר דנפיק חד גברא רבא צוכותה: רבי נשא דרב שייבי. אומר ר"ח דכזר נפטר אציו לכן קאמר צהאי לישנא דאי מחיים הוה ליה למימר דזי אצוה ואומר ר"ח צנס רבינו שמואל כששכחצוה תוכסה א אזי הכלה מחיים כותבין דהנעלת ליה מצי אצוה ואס כזר מת כותבין דהנעלת ליה מצי נשא ולרשב"א נרא' דאפי' מחיים אשכחן דקאמר זי נשא צפרק מי שהשחך (לקמן דף קט). לוי צריה דרז הונא צר חיילא אשכחיה לגבולא דזי נשא דקבציל וספי לתוריה עטש ציה אחא אצוה אשכחיה כו' ויכול לכמוז צכמזוה כאשר יראה"ו:

ומפני בטו"ח עניים. שלא היו יודעים מתי יקלור אותם"ו מפני החשד. שהעובדין רואין צנמנן קלירו שהוא מכלה את הכל לא ידעו שנתנה כזר: ומשום לא תבדיל. דמשמע שעת כליה: אצו בודילה. הני דאמנן לא טעמא דלא תכלה קא מפרשי מאי שנת שעת כליה: אמר רבא מפני הרמאות. העובדין על לא תכלה ואומרים כזר הנחמיה: שתי פיות. שהנרות שלהם של חסן הן ומכוסין ועושים לו נקצ צלדי כסויו להכניס לו הפתילה והוא הפה ולמעלה ציטויו יש נקצ קטן וגם חלל יש למעלה מן הכסויו וממלאו שם והוא נכנס דרך הנקצ מעט מעט אס יש צו שני נקצים משני צדדין עולה לשני צדי אדם למסדרין העושין נר לכל אחד ואחד: עשאה במדורה. שהאש מתחצרת לאמלעיתה ואינו דומה לנר: נר ביתו ונר הנוכה. נר צימו צצנת והוא עני ואין לו כדי לקנות שמן לשתי נרות: ש"וים ביתו. והכי אמרינן לקמן (דף טז): ומונת משלוס נפשי זו הדלקת נר צצנת צצני צימו מצטערין לישז צצחק: בניים תלמידי חכמים. דלכתיב (משלי ו) כי נר מנוה ומורה אור על ידי נר מנוה דצנת ומנוכה צל אור לתורה: דרבי אבין נגרא. מרש עלים: בשרגא. דצצנת: חליף ותני. עובר ושונה כלומר עובר ממיד: דבי נשא (ב). אציו ואיכא דאמרני תמיו: נפק מינייהו. דחמנו צצנו: מאחרה ומדלקת. נר של צצנת סמוך לתכסה: לא ימוש. קרא ימירא הוה לנך דרשה דהא כמיז וי' הולך לפניהם יומם: עמוד הענן. של יום משלים אורו לעמוד האש שהיה עמוד האש צל קודם שיצאק עמוד הענן אלמלא אורח ארעא צצני: לאקדומי. צעוד היום גדול: תנינא. שונה אפי': שעת יקדים. דלא מינכרא שהיה של שצנת: דרחיב. ארוב"ג: הוו צ"יה בנין רבנן. (א) וחסמנו עליהם כזב על כן: ואי לא בר הכי (א). שאינו רגיל לעסוק צמורה: ואשריפה עמוד. שאסור צאכליה: שמוצה ע"יו דלכילה: שמא יטה. כדי שיצטרע מרס: ביום טוב. דליכא למישש להטייה לישתרי: בערב שבת. והוה כריך להדליקה מצעוד יום נמלא שורף קדשים ציו"ט ולקמן צפרקין (דף ד): ילפינן מקראי דאין שורפין צצנת

א) וקבצרבם את קציר ארצכם לא תבזבזו פאת שדך לקצור ולקטף קצירך לא תאכיל: ויקרא י"ב טו
ב) לא ימוש עמוד הענן ויום עמוד האש ילכה לפני העם: ושמות י"ב טו
א) וקבצרבם את קציר ארצכם לא תבזבזו פאת שדך לקצור ולקטף קצירך לא תאכיל: ויקרא י"ב טו
ב) לא ימוש עמוד הענן ויום עמוד האש ילכה לפני העם: ושמות י"ב טו

הנהרות הב"ח
(א) רש"י ד"ה דבי נשא. ז"ב ע"ל דף קטו ע"ב
(ב) ד"ה חובה. (א) לקמן בה. יבמות ע"ג. (א) לקמן ד"ה: (ז) ולקמן כ"ד: ממנות מו"ט: (ח) מגילה ל"א. (ט) ועיי' מו"ט צ"ב י"ב: ד"ה אלמלא"ו (י) בא ע"א.

הנהרות הגר"א
[א] גמ' דמוקד רבנן. [ב] דדחיי מרבנן: [ג] שם דלחיל מרבנן. [ד] דמוקד רבנן:
תורה אור השלם
א) וקבצרבם את קציר ארצכם לא תבזבזו פאת שדך לקצור ולקטף קצירך לא תאכיל: ויקרא י"ב טו
ב) לא ימוש עמוד הענן ויום עמוד האש ילכה לפני העם: ושמות י"ב טו

ליקוטי רש"י
משום ש"וים ביתו. שחוקס שאין נר אין שלום שחוקס וככס (וה"ל) [ואולגן צאכליה ולקמן בה:]. בשריני. ניות דמתרמקין ציוני [ד"ה גרמיס י"ט]. לא ימוש עמוד האש עמוד הענן מניח שמוח הענן משלים לעמוד האש ועמוד האש עמוד הענן שדע שלא יצאק זה עולה זה ש"ויה י"ב טו. דרחיב (ב). דרחיב רבנן. הווי צ"יה בנין רבנן. (א) וחסמנו עליהם כזב על כן: ואי לא בר הכי (א). שאינו רגיל לעסוק צמורה: ואשריפה עמוד. שאסור צאכליה: שמוצה ע"יו דלכילה: שמא יטה. כדי שיצטרע מרס: ביום טוב. דליכא למישש להטייה לישתרי: בערב שבת. והוה כריך להדליקה מצעוד יום נמלא שורף קדשים ציו"ט ולקמן צפרקין (דף ד): ילפינן מקראי דאין שורפין צצנת

הנהרות הגר"א
[א] גמ' דמוקד רבנן. [ב] דדחיי מרבנן: [ג] שם דלחיל מרבנן. [ד] דמוקד רבנן:
תורה אור השלם
א) וקבצרבם את קציר ארצכם לא תבזבזו פאת שדך לקצור ולקטף קצירך לא תאכיל: ויקרא י"ב טו
ב) לא ימוש עמוד הענן ויום עמוד האש ילכה לפני העם: ושמות י"ב טו

הנהרות וציונים
[א] בכתי' נוסף צנמנן ורידת' בי ש"וים אה"ל [ג'ו'] [איוב ה, כד] וכתי' בריח: כד ה"ר ש"ס גורס בנר הנוכה (וכי' בעי"ו, ר"ח, ר"ח) והג"א בהגהותיו על הר"ש הסופר "ושבת" ועיי' רש"י: [א] בכתי' ובראשונים יתא חיתת "טובא": [ד] מה"ר גורס מ"ט אין מדליקין בשמן שריפה ש"י שאין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט, ועיי' רש"י וברכות שמים: [ה] בדפני' קבצה אותה: [ו] אולי צ"ל אבותיו ועיי' רש"י שבר"ק ועי' רש"י לקמן כ"ט ע"ב ד"ה ה"א מייספס: [ז] בכתי' נוסף א"ר ה"י מתרמקין צ"ח (שמות כ, ט) [ח] ג' ביו"ט: [ט] ו' תיבות אלו הוסיפו המגיה"ם ע"פ פירוש המהרש"א, אולם כונת המהרש"א לא היה להגיה כן בחוסי' אלא לפרש דברי התוס' וכן במהר"ם מפורש דלא הוי גריס ליה עיי"ש (יד דוד עיי"ש), ועיי' במהרש"ל שפירש "הגזירה" שכתבו התוס' באופן אחר (דבש תמר, ב"ש): [י] ר"ל במס' שבת: [כ] עיין הקדמת תלפין דהתנן על מסכת שקלים ד"ה ואין וז"ל "יוש הגהות אשר כונתו גזוה דרך הנסתר כמו הגהות כ"ב"ב דשבת מאן דרחיב וכי אשר שמוע מפיר הקי' שהוא ע"ד האמת" עכ"ל:

לפי שהיא הפטרת ר"ח ועוד כיון שהמפטיר קורא בשל מנוכה יש לו להפטיר מענין שקרא וממה שמקדימים לקרות בשל ר"ח משום דצקריאת התורה כיון דמנאי למיטעזד תרוייהו מדיר ופרסומי ניסא עבדינן תרוייהו ומדיר קודם אצל פירא ללא אפשר למטעז תרוייהו כסא"י ניסא עדיף ומטעז דצקריאת התורה אין כל כך פרסומי ניסא שאינו מוכיר בה נרות כמו צהשפורה ועוד נראה לרשב"א דעל כן הקדימו של ר"ח כדי שהמפטיר יקרא בשל מנוכה ויפטיר בנרות דזכריה"ה:

ה"ג הוא דהווי גריג"ל בשרגא. פי' הבעול והאשה לכן אמר מרי גברי רבנן נפקי מהכא ולקמן אמר מוזא דהווי רבינא האשה לבה לכן קאמר דנפיק חד גברא רבא צוכותה: רבי נשא דרב שייבי. אומר ר"ח דכזר נפטר אציו לכן קאמר צהאי לישנא דאי מחיים הוה ליה למימר דזי אצוה ואומר ר"ח צנס רבינו שמואל כששכחצוה תוכסה א אזי הכלה מחיים כותבין דהנעלת ליה מצי אצוה ואס כזר מת כותבין דהנעלת ליה מצי נשא ולרשב"א נרא' דאפי' מחיים אשכחן דקאמר זי נשא צפרק מי שהשחך (לקמן דף קט). לוי צריה דרז הונא צר חיילא אשכחיה לגבולא דזי נשא דקבציל וספי לתוריה עטש ציה אחא אצוה אשכחיה כו' ויכול לכמוז צכמזוה כאשר יראה"ו:

ומפני בטו"ח עניים. שלא היו יודעים מתי יקלור אותם"ו מפני החשד. שהעובדין רואין צנמנן קלירו שהוא מכלה את הכל לא ידעו שנתנה כזר: ומשום לא תבדיל. דמשמע שעת כליה: אצו בודילה. הני דאמנן לא טעמא דלא תכלה קא מפרשי מאי שנת שעת כליה: אמר רבא מפני הרמאות. העובדין על לא תכלה ואומרים כזר הנחמיה: שתי פיות. שהנרות שלהם של חסן הן ומכוסין ועושים לו נקצ צלדי כסויו להכניס לו הפתילה והוא הפה ולמעלה ציטויו יש נקצ קטן וגם חלל יש למעלה מן הכסויו וממלאו שם והוא נכנס דרך הנקצ מעט מעט אס יש צו שני נקצים משני צדדין עולה לשני צדי אדם למסדרין העושין נר לכל אחד ואחד: עשאה במדורה. שהאש מתחצרת לאמלעיתה ואינו דומה לנר: נר ביתו ונר הנוכה. נר צימו צצנת והוא עני ואין לו כדי לקנות שמן לשתי נרות: ש"וים ביתו. והכי אמרינן לקמן (דף טז): ומונת משלוס נפשי זו הדלקת נר צצנת צצני צימו מצטערין לישז צצחק: בניים תלמידי חכמים. דלכתיב (משלי ו) כי נר מנוה ומורה אור על ידי נר מנוה דצנת ומנוכה צל אור לתורה: דרבי אבין נגרא. מרש עלים: בשרגא. דצצנת: חליף ותני. עובר ושונה כלומר עובר ממיד: דבי נשא (ב). אציו ואיכא דאמרני תמיו: נפק מינייהו. דחמנו צצנו: מאחרה ומדלקת. נר של צצנת סמוך לתכסה: לא ימוש. קרא ימירא הוה לנך דרשה דהא כמיז וי' הולך לפניהם יומם: עמוד הענן. של יום משלים אורו לעמוד האש שהיה עמוד האש צל קודם שיצאק עמוד הענן אלמלא אורח ארעא צצני: לאקדומי. צעוד היום גדול: תנינא. שונה אפי': שעת יקדים. דלא מינכרא שהיה של שצנת: דרחיב. ארוב"ג: הוו צ"יה בנין רבנן. (א) וחסמנו עליהם כזב על כן: ואי לא בר הכי (א). שאינו רגיל לעסוק צמורה: ואשריפה עמוד. שאסור צאכליה: שמוצה ע"יו דלכילה: שמא יטה. כדי שיצטרע מרס: ביום טוב. דליכא למישש להטייה לישתרי: בערב שבת. והוה כריך להדליקה מצעוד יום נמלא שורף קדשים ציו"ט ולקמן צפרקין (דף ד): ילפינן מקראי דאין שורפין צצנת